

Rajat rikki -hanke

Kyselyn kooste nuorten väkivaltakokemuksista

Tukena

Kyselyn tarkoitus

Miten tukea nuorta, jonka ainoa keino suojella omia rajojaan on rikkoa toisen rajat?

Kaduilla ja kauppakeskuksissa kaikuu nuorten nauru, mutta pinnan alla kytee usein syvä turvattomuus. Tämä tuli esiin Tukena-säätiön ja Setlementti Tampereen Rajat rikki -hankkeen kyselyssä, jossa kartoitettiin nuorten väkivaltakokemuksia.

Rajat rikki -hankkeen kysely toteutettiin verkkokyselynä 1.2.2025-31.7.2025.

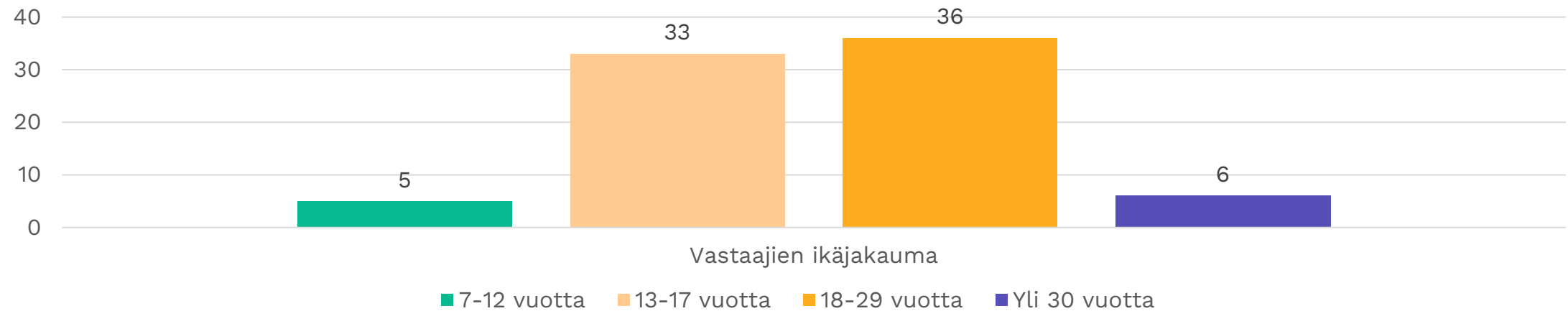
Kysely oli anonymi, ja siihen vastasi 81 nuorta, joista 42 prosenttia kertoi kokeneensa väkivaltaa viimeisen vuoden aikana. Lähes puolet kokemuksista sijoittui kaduille tai kauppakeskuksiin, ja tekijä oli usein entuudestaan tuntematon.

Kyselyn otos on pieni eikä sen perusteella voida tehdä koko ikäluokkaa koskevia yleistyksiä. Silti siitä välittyy tärkeä viesti: väkivalta ei ole vain pienen marginaaliryhmän ongelma. Se on osa monen nuoren arkea.

Nuorten omat, yksittäiset kokemukset ovat kuitenkin kriittinen näkökulma ilmiön ymmärtämiseen sekä väkivallan katkaisemiseen ja ennalta ehkäisemiseen.

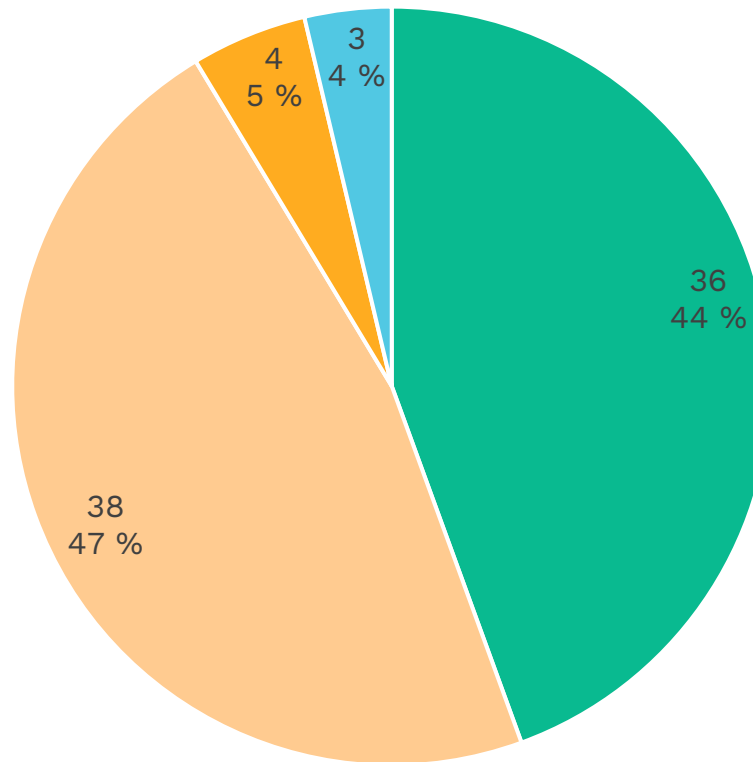
Taustatiedot

1. Ikä (vastaajien määrä 80)

Taustatiedot

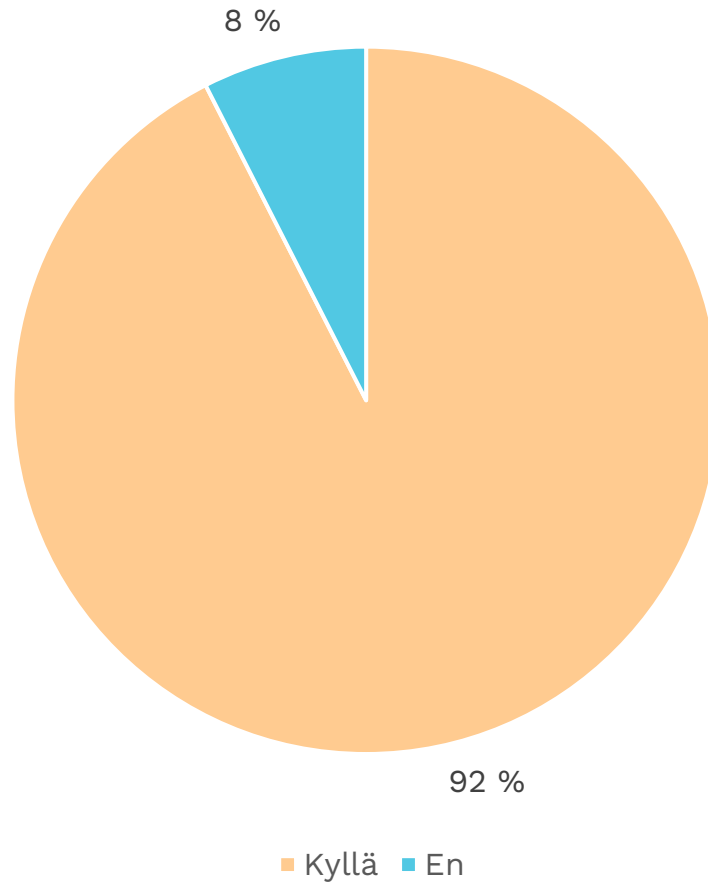
2. Sukupuoli (vastaajien määrä 81)

■ Nainen ■ Mies ■ Muu ■ En halua kertoa

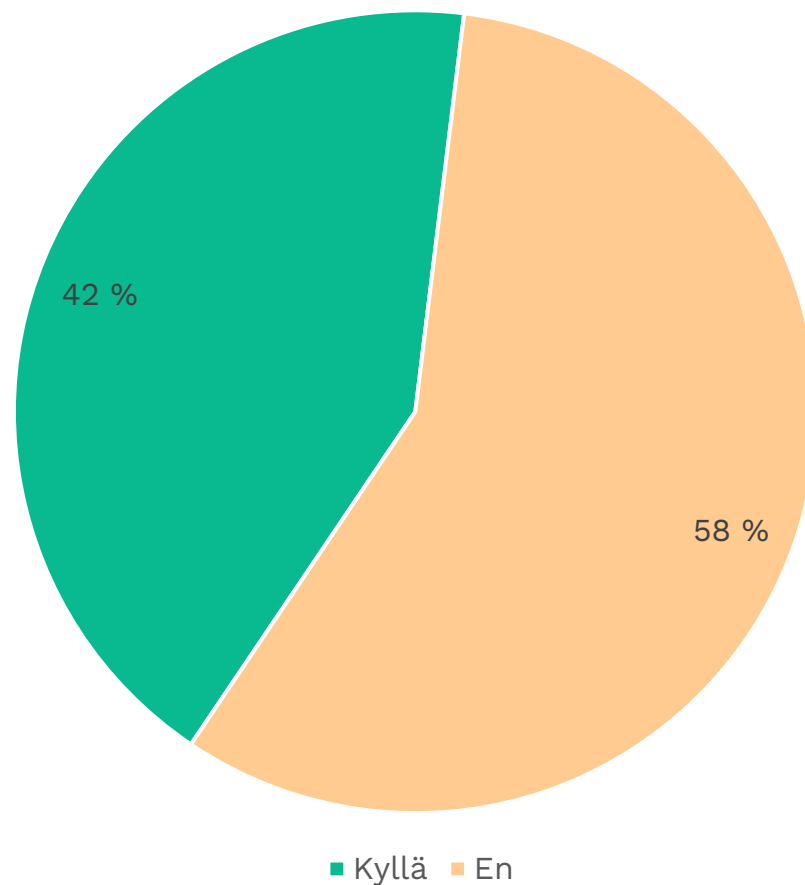
Taustatiedot

3. Oletko tällä hetkellä koulussa/työssä/työtoiminnassa? (Vastaajien määrä 80)

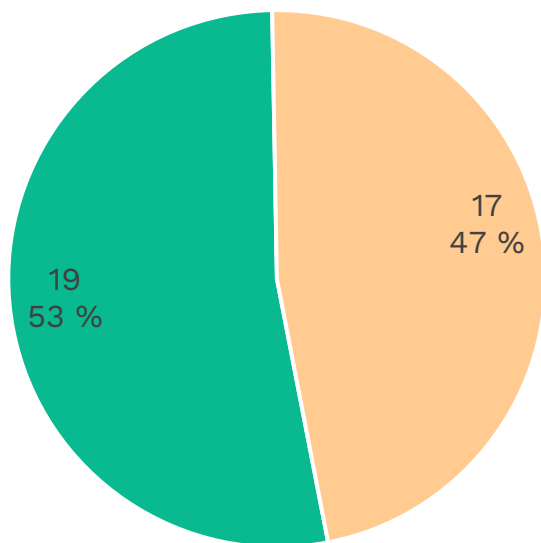
Oletko kokenut väkivaltaa (fyysistä, henkistä, seksuaalista) viimeisen vuoden aikana?

Vastaajien määrä 80

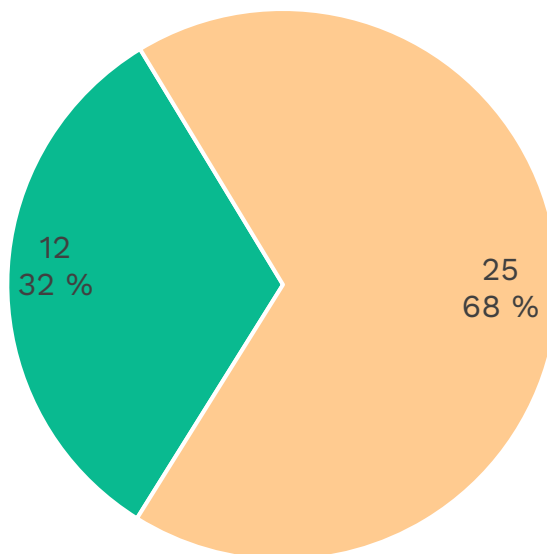
Oletko kokenut väkivaltaa (fyysistä, henkistä, seksuaalista) viimeisen vuoden aikana?

Naiset (vastausten määrä 36)

■ Kyllä ■ Ei

Miehet (vastausten määrä 37)

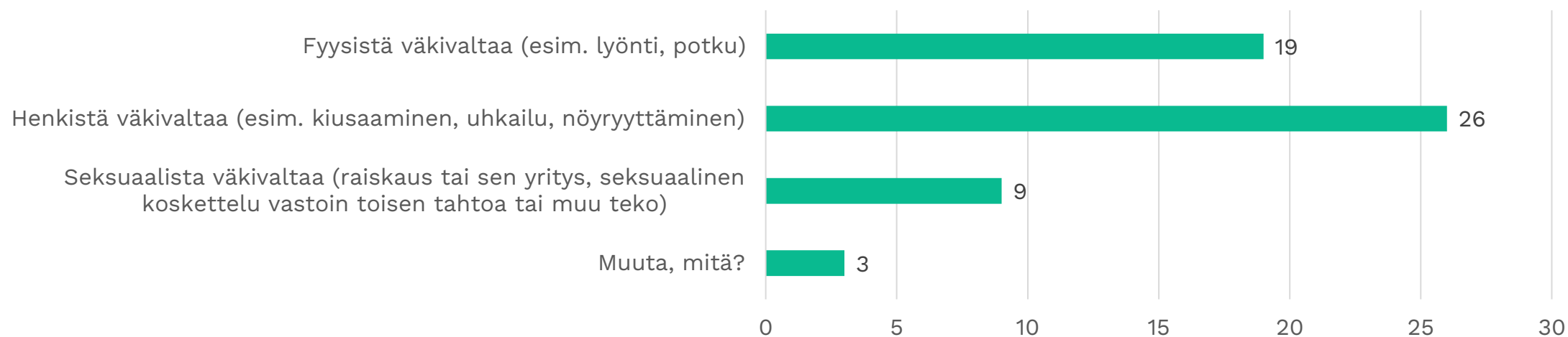
■ Kyllä ■ Ei

Noin puolet vastanneista naisista ja kolmasosa miehistä on kokenut väkivaltaa viimeisen vuoden aikana.

Jos vastasit "Kyllä", valitse alla olevista sopivat vaihtoehdot

Vastaajien määrä: 34, valittujen vastausten lukumäärä: 57

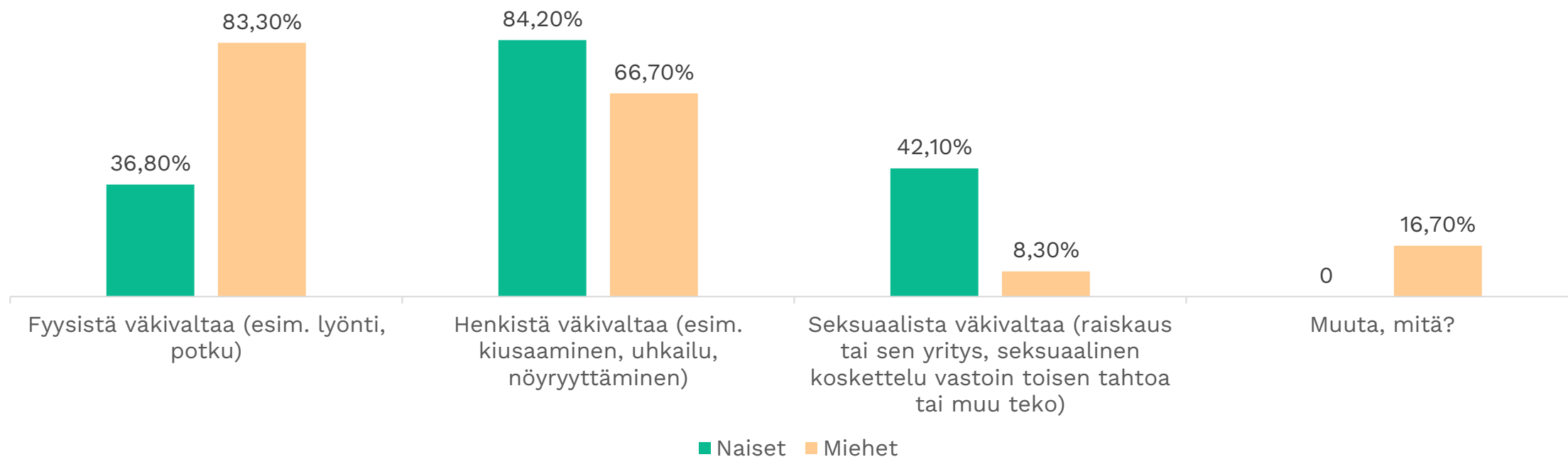
Millaista väkivaltaa olet kokenut?

Lisätekstikenttään "Muuta, mitä?" annetut vastaukset: Ase

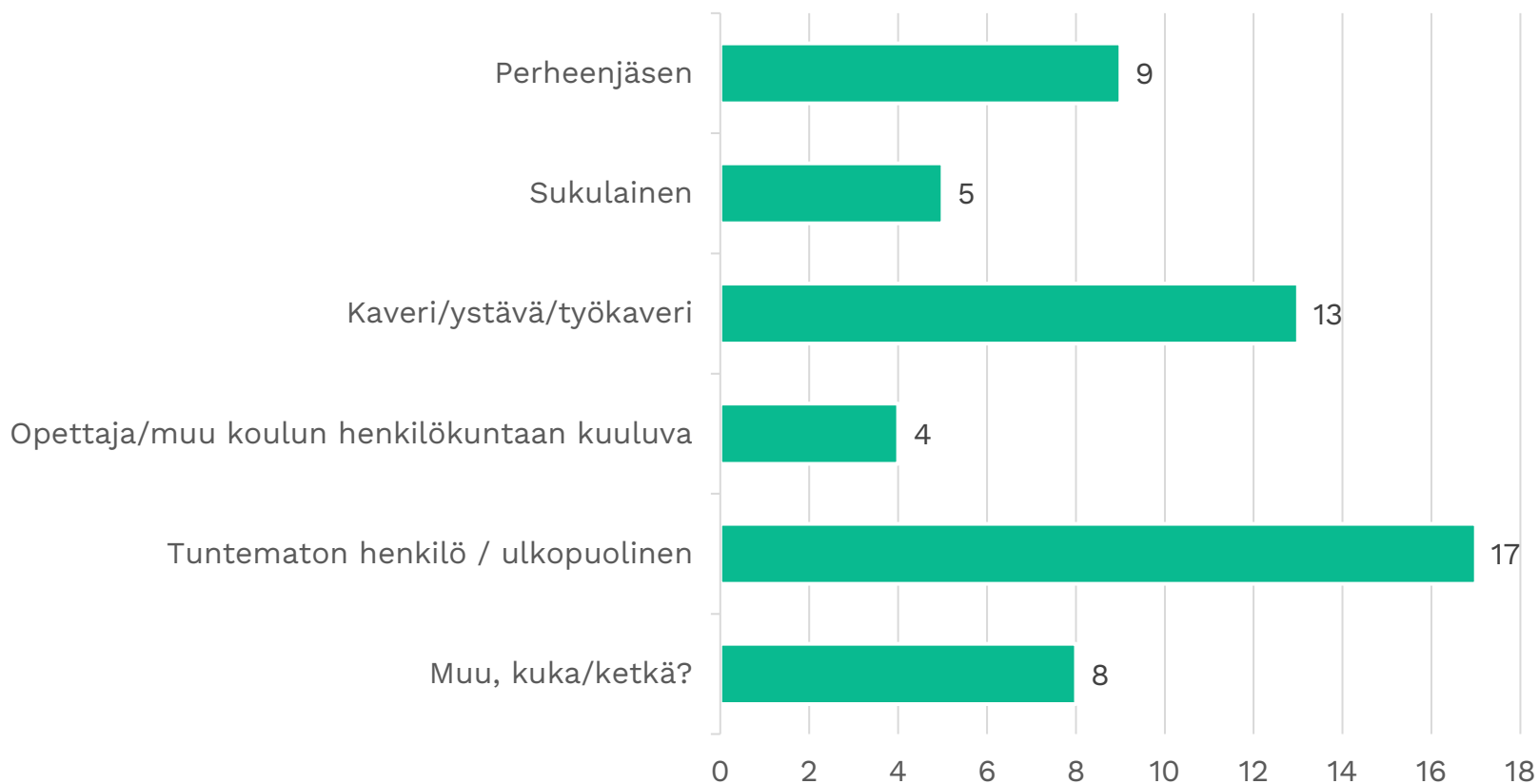
Jos vastasit "Kyllä", valitse alla olevista sopivat vaihtoehdot

Vastanneita naisia 19, miehiä 12

Kuka on ollut väkivallan tekijä?

Vastaajien määrä: 34, valittujen vastausten lukumäärä: 56

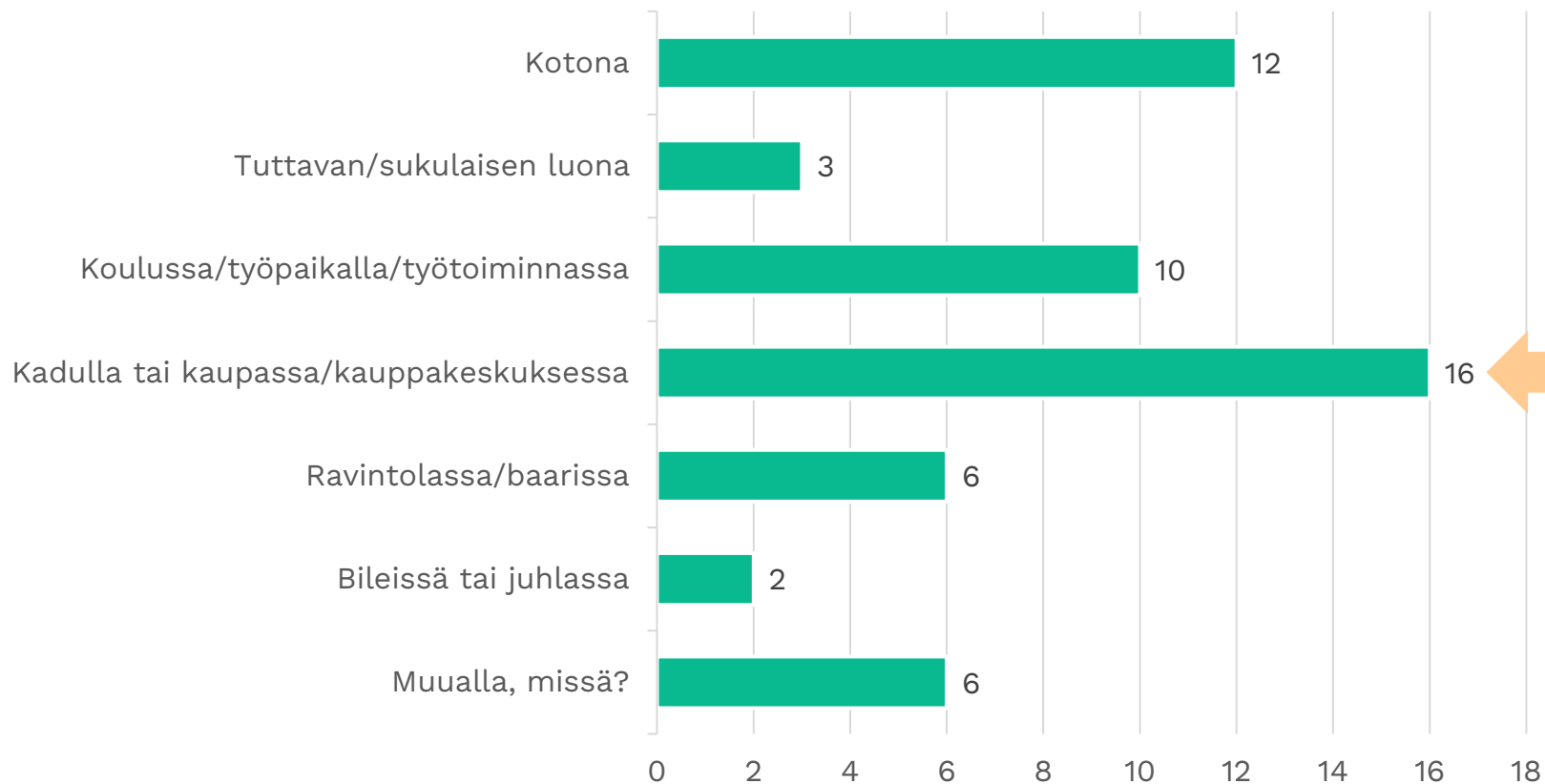
50 % vastaajista kokenut tuntemattoman henkilön / ulkopuolisen tekemää väkivaltaa

Lisätekstikenttään "Muu, kuka/ketkä?" annetut vastaukset:

En halua sanoa, luokkatoverit, tuttu, MINÄ, oma miesystävä, luokkalainen tai joku oppilas

Missä väkivalta tapahtui?

Vastaajien määrä: 34, valittujen vastausten lukumäärä: 55

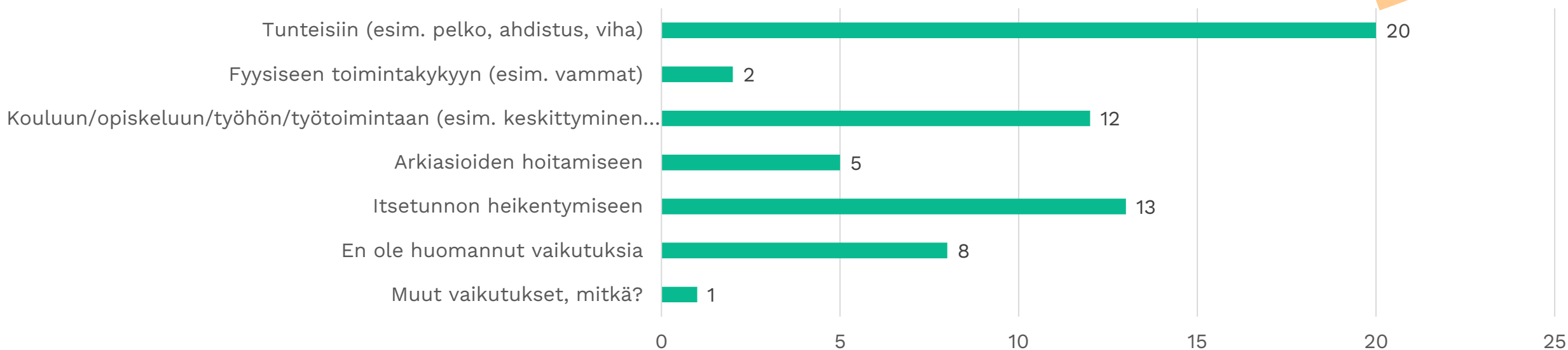
47 % vastaajista kokenut väkivaltaa kadulla tai kaupassa/kauppakeskuksessa

Lisätekstikenttään ”Muulla, missä?” annetut vastaukset:
Ihan missä vain, uimahalli, viestitse

Miten väkivalta on vaikuttanut sinuun?

Vastaajien määrä: 33, valittujen vastausten lukumäärä: 61

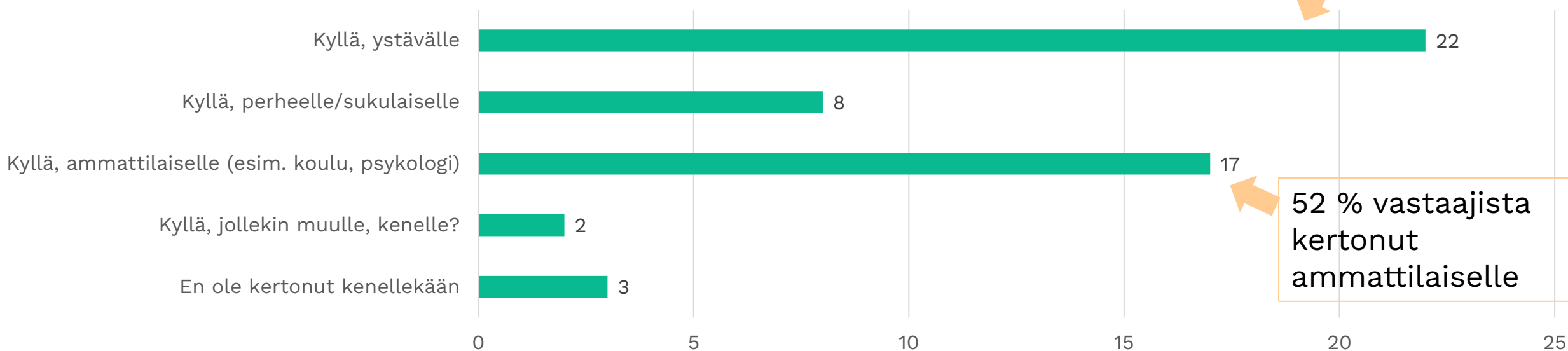
61 % vastaajista väkivalta vaikuttanut tunteisiin

Lisätekstikenttään ”Muut vaikutukset, mitkä?” ei annettuja vastauksia

Onko sinulla ollut mahdollisuus kertoa kokemuksistasi jollekulle?

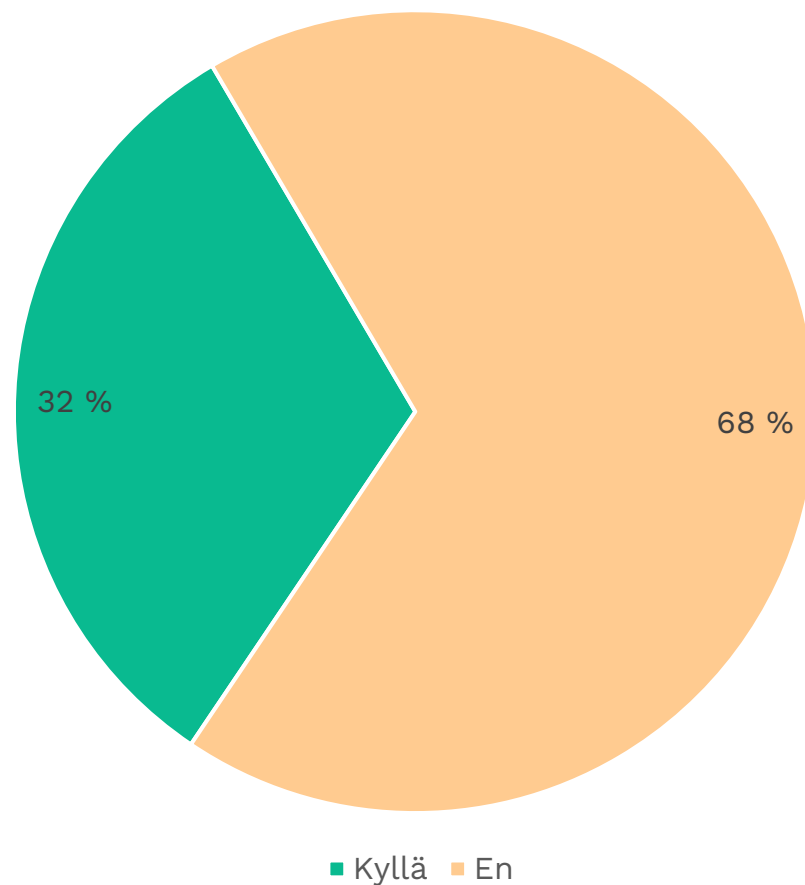
Vastaajien määrä: 33, valittujen vastausten lukumäärä: 52

Lisätekstikenttään ”Kyllä, jollekin muulle, kenelle?” annetut vastaukset: Poikaystävälle

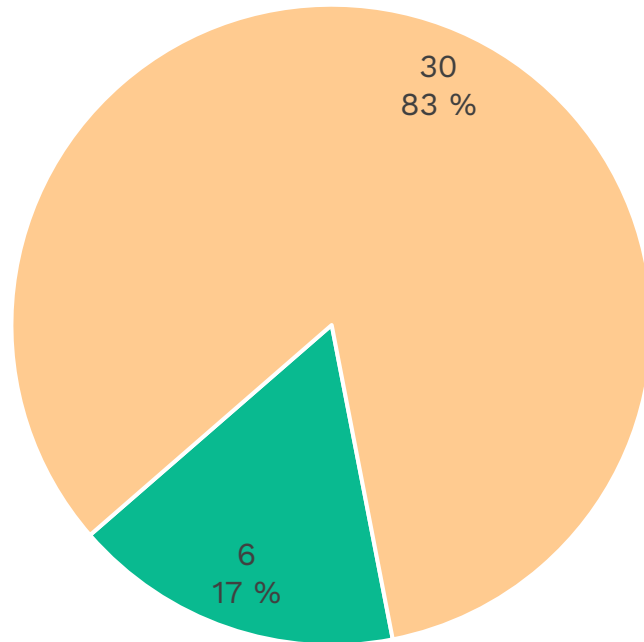
Oletko itse tehnyt väkivaltaa toista ihmistä kohtaan?

Vastaajien määrä 81

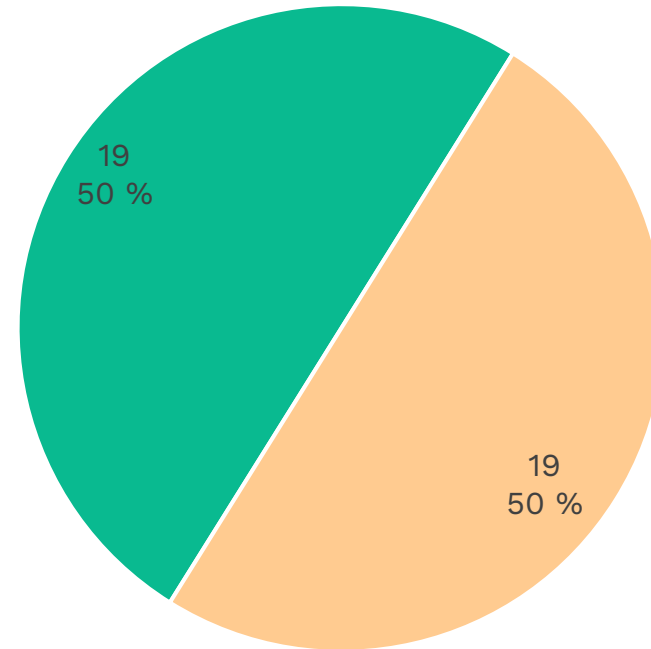
Oletko itse tehnyt väkivaltaa toista ihmistä kohtaan?

Naiset (vastausten määrä 36)

■ Kyllä ■ Ei

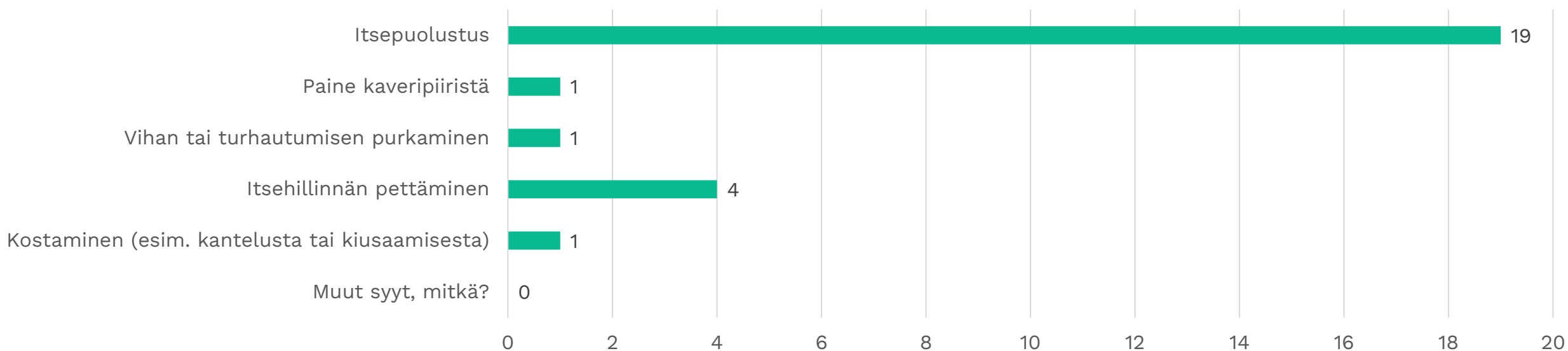
Miehet (vastausten määrä 38)

■ Kyllä ■ Ei

Mikä sai sinut tekemään väkivaltaa?

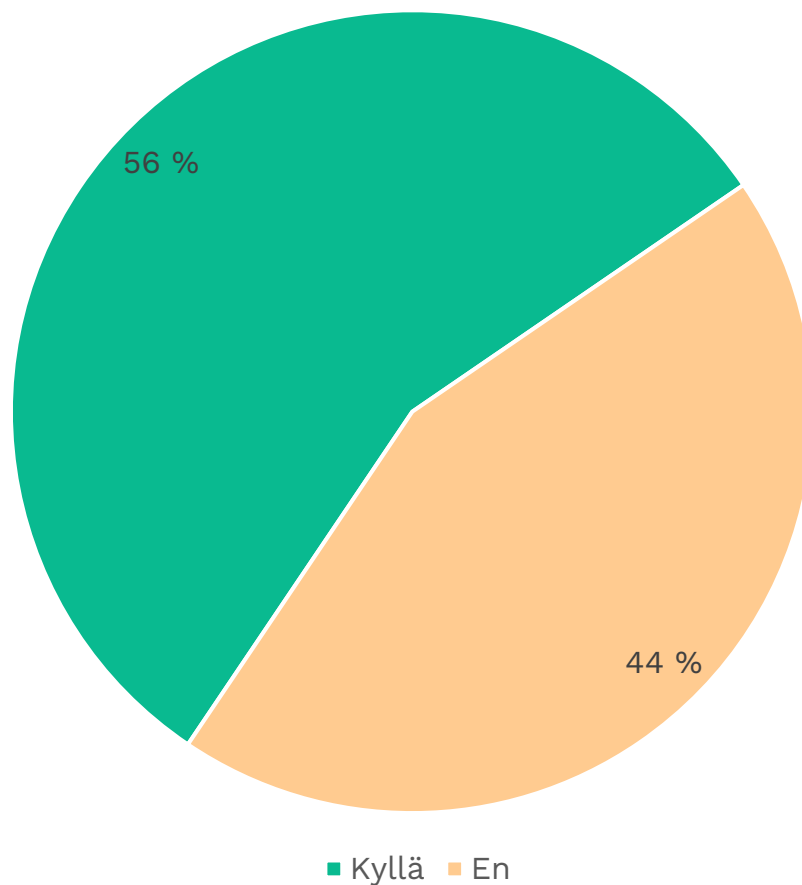
Vastaajien määrä: 26

Lisätekstikenttään ”Muut syyt, mitkä?” ei annettuja vastauksia

Oletko saanut apua, jos olet tehnyt väkivaltaa?

Vastaajien määrä 25

Jos olet saanut apua, mistä?

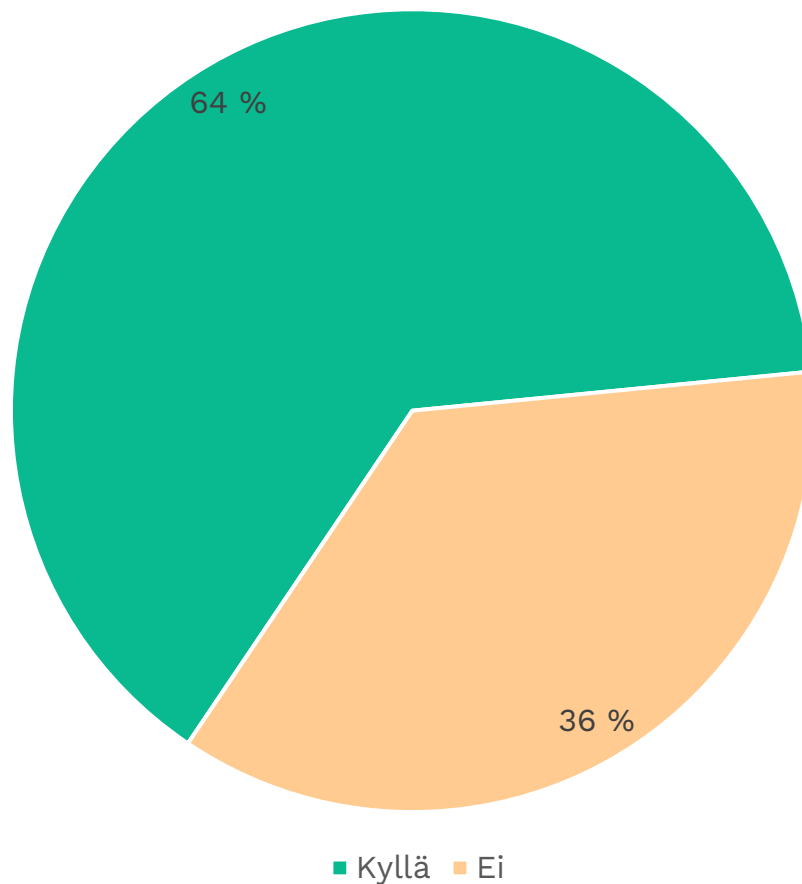
Vastaajien määrä: 14, valittujen vastausten lukumäärä: 17

Lisätekstikenttään ”Muualta, mistä?” ei annettuja vastauksia

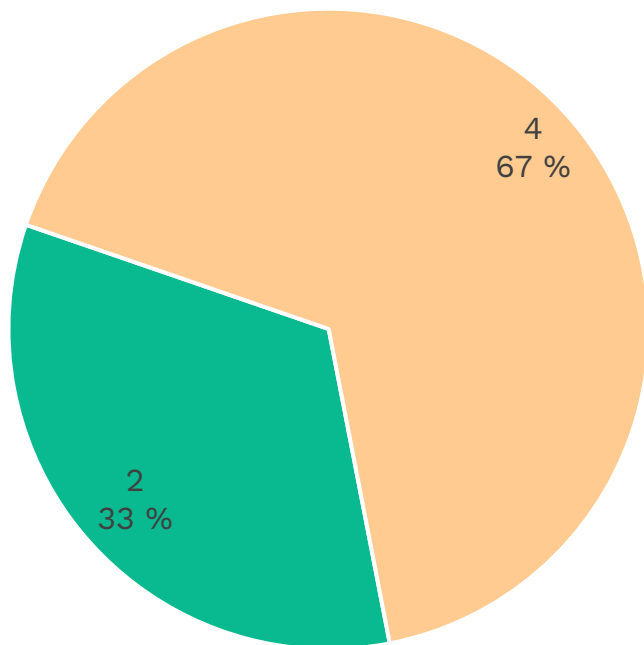
Onko sinusta tuntunut, että väkivalta on joissakin tilanteissa oikea tapa ratkaista tilanne?

Vastaajien määrä 25

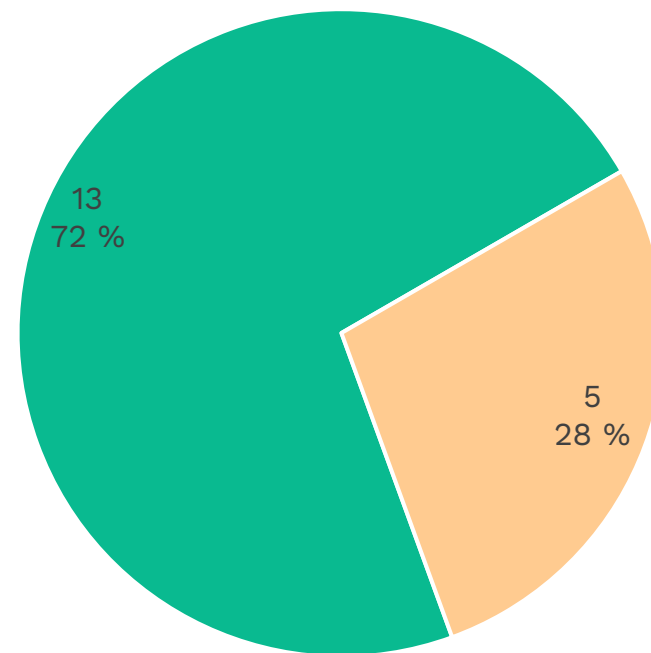
Onko sinusta tuntunut, että väkivalta on joissakin tilanteissa oikea tapa ratkaista tilanne?

Naiset (vastausten määrä 6)

■ Kyllä ■ Ei

Miehet (vastausten määrä 18)

■ Kyllä ■ Ei

Onko sinusta tuntunut, että väkivalta on joissakin tilanteissa oikea tapa ratkaista tilanne?

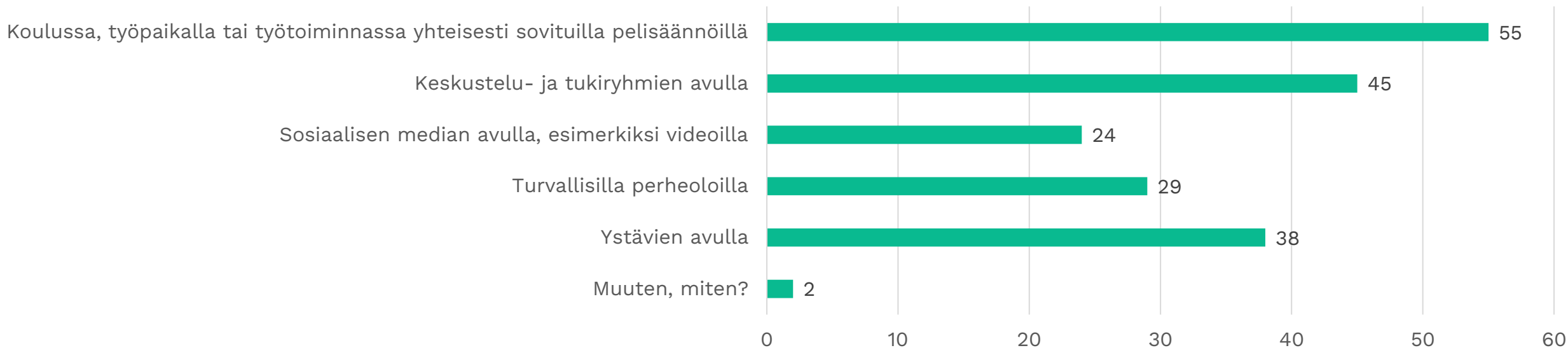
Jos vastasit "kyllä", osaatko kertoa tarkemmin miksi?

- Omalta osaltani olen käyttänyt henkistä väkivaltaa itsepuolustuksena ja turhautumisen purkamisena kokemaani henkiseen väkivaltaan.
- No jotain se oli tehtävä
- Itsepuolustus on ainoa keino.
- Pitää puolustaa omia jäätelöitä
- Auttamaan toista kun puhe ei riitä
- Riippuu tilanteesta esim. jos puolustat itseäsi

Miten mielestäsi väkivaltaa voisi ennaltaehkäistä?

Vastaajien määrä: 77, valittujen vastausten lukumäärä: 193

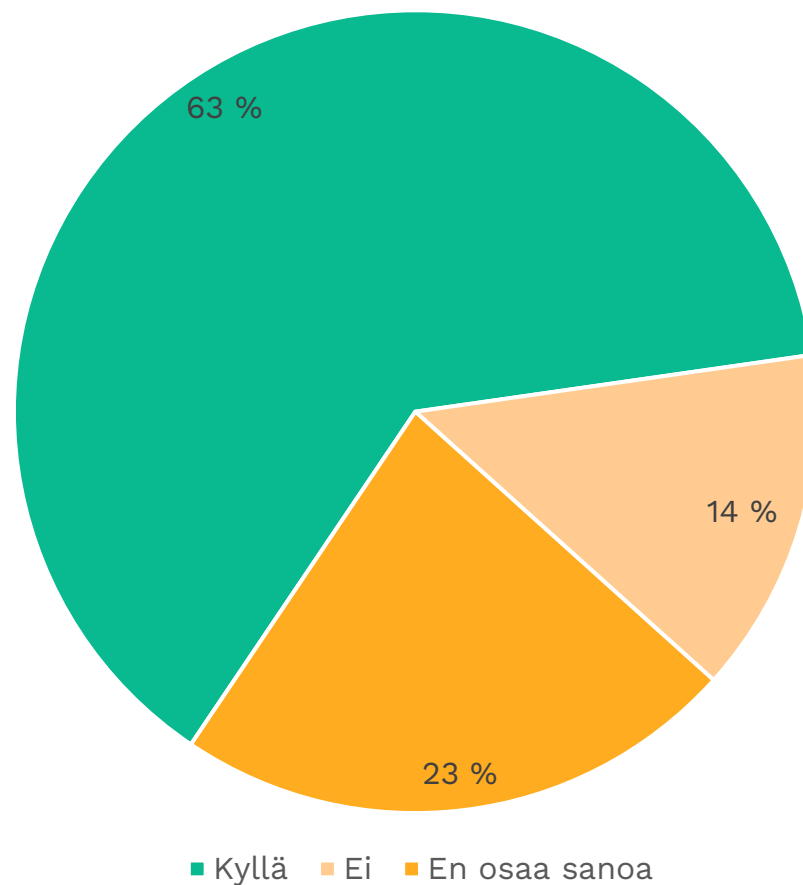
71 % vastaajista kokee, että yhteisesti sovitulla pelisäännöllä, 58 % että ryhmätoiminnan avulla

Lisätekstikenttään ”Muuten, miten?” annetut vastaukset: Apua antamalla molemmille uhreille ja tekijöille

Koetko, että tarvitaan enemmän tukea väkivaltaa koskevissa asioissa?

Vastaajien määrä 78

Onko sinulla vielä jotain, mitä haluaisit kertoa väkivallan kokemuksista tai sen ennaltaehkäisystä?

- ... olisi hyvä jos saisi paremmin jotain matalankynnyksen apua väkivalta kokemusten käsittelyyn. Tietenkin ennaltaehkäisyä on hyvä tehdä myös, mutta olisi hyvä jos olisi jotain apua myös saatavilla väkivaltaa jo kokeneille.
- Puhuminen ihmisten kanssa
- Ottaa asiasta oikeasti vakavasti ja auttaa nuorta pääsemään pois kiusaamisen kokemuksesta
- Myös ehkä poliisien toimia voisi parantaa.
- Tiedostamaton naisviha pitäis saada pois lähinnä ainakin nuorista jätkistä
- ... 2. ei kiusata muita, 3. ollaan kohteliaita, 4. ei puhuta muista pahaa...
- Kannattaa kouluissa kiinnittää enemmän huomiota siihen, miten oppilaat kohtelee toisiaan (esim. Miten puhuu toisille tai käykö käsiksi kaveriin ”leikillä”)

Kyselyn johtopäätökset 1/3

Rajoja rikkovat monesti nuoret, joiden omia rajoja on rikottu

Kyselyssä nousi esiin kytkös koetun ja tehdyn väkivallan välillä. Joka kolmas vastannut nuori kertoi tehneensä itse väkivaltaa. Syiksi nimettiin useimmin itsepuolustus ja itsehillinnän pettäminen.

Jopa 64 prosenttia vastaajista koki, että väkivalta voi joissakin tilanteissa olla oikea tapa ratkaista tilanne. Tämä kertoo osaltaan nuorten kokemasta maailmasta. Kun tunne omista rajoista ja turvallisuudesta horjuu, väkivallasta voi tulla keino suojella itseä ja läheisiä.

Mitä väkivallan takana on?

Kun väkivallasta julkisuudessa keskustellaan, huomio kiinnittyy luonnollisesti tekoon, tekijään ja uhriin. Mutta millainen kokemusmaailma teon taustalla on?

Monelle nuorelle väkivalta on hetki, jolloin sisäinen kuohunta saa ilmaisun ulospäin. Taustalla voi olla kokemus siitä, ettei tule kuulluksi, eikä kukaan ole läsnä silloin kun sitä eniten tarvitsee.

Kyselyn johtopäätökset 2/3

Väkivalta nuorten elämässä on yleisempää kuin usein ajatellaan

Kun puhumme väkivallasta, ajattelemme helposti yksittäisiä, poikkeuksellisia tekoja tai rikollisryhmien toimintaa. Kysely kuitenkin osoittaa, että väkivalta ja sen uhka koskettavat nuoria monella tasolla.

Nuoret toivovat selkeitä rakenteita ja tukea

Kyselyn perusteella nuoret eivät pidä väkivaltaa hyvänä asiana, vaikka osa sen kokeekin joskus välttämättömäksi. Vastanneilla nuorilla oli myös selkeä näkemys siitä, miten väkivaltaa voitaisiin ehkäistä: 71 % vastaajista uskoi yhteisesti sovittuihin pelisääntöihin, 58 % keskustelu- ja tukiryhmien voimaan.

Moni kertoi myös saaneensa apua. Yli puolet väkivaltaa tehneistä nuorista oli saanut tukea, useimmiten ammattilaisilta kuten psykologeilta tai terapeuteilta.

Nuorten viesti aikuisille on yllättävän selkeä: he kaipaavat selkeyttä, rajoja sekä paikkoja, joissa vaikeista asioista voidaan keskustella.

Kyselyn johtopäätökset 3/3

Väkivallan kierteen katkaiseminen

Rajat rikki -hankkeessa työskennellään nuorten kanssa, joiden rajoja rikkova käytös liittyy usein esimerkiksi neurokirjon piirteisiin, oppimisvaikeuksiin tai kuormittavaan elämäntilanteeseen.

Työskentely lähtee yhdestä periaatteesta:

Väkivaltaa tehneen nuoren hyväksyminen ihmisenä ei tarkoita väkivallan hyväksymistä.

Se tarkoittaa sitä, että nuori kohdataan arvokkaana ihmisenä myös silloin, kun hän on pahimmillaan.

Muutos ei synny valmiilla muoteilla tai nopeilla tempuilla. Jokainen nuori tarvitsee yksilöllisen muutosmatkan. Työntekijän tehtävä on kulkea mukana niin kauan, että uusia taitoja on harjoiteltu riittävän pitkään. Ja lopulta koittaa hetki, jolloin työntekijää ei enää tarvita. Nuori pärjää itse.

Muutos on mahdollista.

RAJAT RIKKI

Rajat rikki -hanke (2024-2026) on 13-29-vuotiaalle tukea tarvitsevalle nuorelle tai nuorelle aikuiselle, joka oireilee väkivallalla tai muulla rajoja rikkovalla käytöksellä.

- Tuemme nuoria löytämään keinoja vähentää väkivaltaista käyttäytymistä. Tukea tarvitsevalle nuorella voi olla kehitysvamma, neuropsykiatrisia piirteitä tai samankaltaisia oppimisen ja ymmärtämisen haasteita.

Rajat rikki -hankkeessa keskitymme nuorten kanssa tehtävään työhön.

- Sovellamme ja kehitämme menetelmiä väkivaltaisesti käyttäytyvän nuoren tueksi kohti väkivallatonta tulevaisuutta. Tuemme ja ohjaamme nuoria vastuulliseen toimintaan, tunnesäätelyyn ja itsetuntemukseen. Nuoret saavat tukea ja keinoja sosiaalisiin taitoihin ja tilanteisiin, tunteiden hallintaan sekä itsehillinnän ja väkivallan kysymyksiin.
- Toiminnan pääpaino on yksilö- ja ryhmäohjauksen muodoissa. Toiminta auttaa ja tukee nuoren osallisuutta, toimintakykyä, toimijuutta ja hyvinvointia haastavassa elämäntilanteessa.

Toiminnan tavoitteet (4)

- Tukea tarvitsevan nuoren tekemä väkivalta vähenee.
- Nuori saa ympäristöstään tukea ja turvaa väkivallattomuuteen.
- Tukea tarvitsevien nuorten tekemä lähisuhdeväkivalta tulee näkyväksi.
- Palvelujärjestelmä vastaa väkivaltatyön osalta nuorten tarpeisiin.

Tukena-säätiön hankekumppanina on Setlementti Tampereen väkivaltatyön yksikkö.

Rajat rikki -hankkeeseen on saatu avustus sosiaali- ja terveysministeriöstä.

YHTEYSTIEDOT

Rajat rikki –hanke

markku.vellas@tukena.fi (vastaava asiantuntija)

tomi.sillanpaa@tukena.fi (asiantuntija)

minna.kraft@setlementtitampere.fi (projektityöntekijä)

www.tukena.fi

#HyvänElämänTukena
#MukanaHyvässäElämässä